



وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

دانشکده روانشناسی
رشته مشاوره خانواده
پایان نامه کارشناسی ارشد

شاخص های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی

استاد راهنما:

حجت‌الاسلام دکتر هادی حسین‌خانی

استاد مشاور:

حجت‌الاسلام دکتر عبدالاحد اسلامی

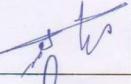
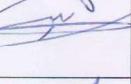
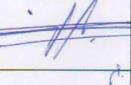
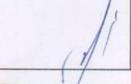
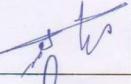
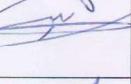
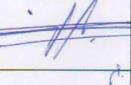
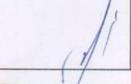
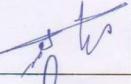
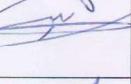
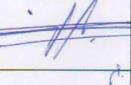
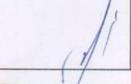
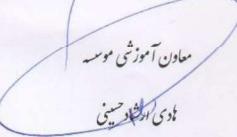
نگارش:

فائزه سادات موسوی

شهریور ۱۴۰۲

لَهُ الْحَمْدُ لِكُلِّ
شَيْءٍ وَلَهُ الْحَمْدُ
لِكُلِّ شَيْءٍ

صورت جلسه دفاعیه

۱۴۰۷۰۵۱۳	تاریخ:	بسم تعالیٰ																		
۹۰۰۱۱۷	شماره:	 وزارت علم، فنیت و تکنولوژی موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت																		
صورت جلسه دفاع پیمان نامه																				
باتاییدت خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر (علی‌الذکر‌الجرا)																				
جلسه دفاع از پیمان نامه کارشناسی ارشد فناوری ساده موسوی کد دانشجویی: ۹۹۱۱۵۱۰۶۴ ریشه: مشاوره خانواده																				
تحت عنوان: شاخص های آمادگی پیش از ازدواج و حضران باکاید بر مبنای اسلامی																				
با حضور استاد راهنمای، هیأت داوران در موسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در تاریخ ۱۴۰۷۰۵۱۳ برگزار گردید و پیمان نامه ایشان با کتب																				
نمره به عدد ۳ بحروف سیزدهم با درجه عالی پذیرفته شد.																				
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">امضاء</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">مرتبه علمی</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">نام و نام خانوادگی</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;"></td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">دکتر محمد رضا احمدی</td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">مدیر گروه: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر محمد رضا احمدی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;"></td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">دکتر هادی حسین‌خانی</td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">استاد راهنمای: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر هادی حسین‌خانی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;"></td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">دکتر عبدالاحد اسلامی</td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">استاد مشاور: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر عبدالاحد اسلامی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;"></td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">دکتر عباس علی هراتیان</td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">استاد داور: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر عباس علی هراتیان</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 5px;"></td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">مسعود رحیمی</td> <td style="text-align: center; padding: 5px;">نایب‌نده تحصیلات تکمیلی: مسعود رحیمی</td> </tr> </tbody> </table>			امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی		دکتر محمد رضا احمدی	مدیر گروه: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر محمد رضا احمدی		دکتر هادی حسین‌خانی	استاد راهنمای: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر هادی حسین‌خانی		دکتر عبدالاحد اسلامی	استاد مشاور: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر عبدالاحد اسلامی		دکتر عباس علی هراتیان	استاد داور: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر عباس علی هراتیان		مسعود رحیمی	نایب‌نده تحصیلات تکمیلی: مسعود رحیمی
امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی																		
	دکتر محمد رضا احمدی	مدیر گروه: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر محمد رضا احمدی																		
	دکتر هادی حسین‌خانی	استاد راهنمای: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر هادی حسین‌خانی																		
	دکتر عبدالاحد اسلامی	استاد مشاور: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر عبدالاحد اسلامی																		
	دکتر عباس علی هراتیان	استاد داور: حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر عباس علی هراتیان																		
	مسعود رحیمی	نایب‌نده تحصیلات تکمیلی: مسعود رحیمی																		
 معاون آموزشی موسسه هدی ارشادی‌حسینی																				



وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

دانشکده روانشناسی
رشته مشاوره خانواده
پایان نامه کارشناسی ارشد

شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی

استاد راهنما:

حجت‌الإسلام دکتر هادی حسین‌خانی

استاد مشاور:

حجت‌الإسلام دکتر عبدالاحد اسلامی

نگارش:

فائزه سادات موسوی

شهریور ۱۴۰۲

باسم‌ه تعالی

تعهدنامه احالت پایان‌نامه

اینجانب فائزه سادات موسوی فرزند سید مرتضی متولد ۱۳۷۴/۷/۳۰ به شماره شناسنامه ۹۹۱۱۵۱۰۶ رشته مشاوره خانواده ۲۹۸۰۷۴۰۰۹۸ صادره از کرمان به شماره دانش‌پژوهی متعهد می‌شوم که مطالب مندرج در این پایان‌نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این زمینه از آنها استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مأخذ ذکر گردیده است.

این پایان‌نامه قبل‌اً برای احراز هیچ مدرک هم‌سطح یا بالاتر ارائه نشده است. در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط مؤسسه از اعتبار ساقط خواهد شد.

فائزه سادات موسوی

امضا

حقوق مادی و معنوی پایان نامه

چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانش پژوهان مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت بیانگر بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی مؤسسه است. این جانب فائزه سادات موسوی دانش پژوه رشته مشاوره خانواده مقطع کارشناسی ارشد، متعهد می گردم موارد ذیل را در خصوص حقوق مادی و معنوی پایان نامه ام با موضوع:

«شاخص های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی» رعایت نمایم و در صورت تخلف از موارد ذیل، کلیه تبعات حقوقی آن بر عهده این جانب خواهد بود:

۱. در صورت اقدام به چاپ پایان نامه، مراتب را قبل از صورت کتبی به معاونت پژوهش مؤسسه اطلاع دهم و در صورت تمایل مؤسسه به چاپ پایان نامه به صورت کتاب، اولویت با مؤسسه خواهد بود.
۲. در صورت موافقت معاونت پژوهش با چاپ پایان نامه به صورت کتاب توسط دانش پژوه، در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل چاپ گردد:

«کتاب حاضر حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته مشاوره خانواده است که در سال ۱۴۰۲ در مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت به راهنمایی حجت الاسلام دکتر حسین خانی و مشاوره حجت الاسلام دکتر اسلامی از آن دفاع شده است».

۳. به منظور غنی سازی منابع و مأخذ کتابخانه مؤسسه، دو نسخه از آن به کتابخانه و دو نسخه از آن نیز جهت بهره برداری به معاونت پژوهش اهدا خواهد شد.

فائزه سادات موسوی

امضا

تَعْدِيمُهُ

ساحت قدسی بانوی دو عالم صدیقه کبری فاطمه زهرا (سلام الله علیہما)

و دختر نمونه عالم بانوی کرامت حضرت فاطمه معصومه (سلام الله علیہما)

و امام عصر حضرت مهدی (ارواحنا لتراب مقدمه القدراء)

تشکر

با درود فراوان بر پدر آسمانیم

و سپاس بیکران از فدایکاری‌ها و صبوری‌های مادر عزیزم؛

و به پاس قدردانی از همسر مهربانم که مرا در به ثمر رسیدن این پژوهش یاری رساندند

و دختران دلبندم که مایه امید من هستند.

همچنین از استاد فرزانه جناب حجت‌الاسلام‌والمسلمین دکتر حسین‌خانی که به عنوان استاد راهنما در

مراحل مختلف این پایان‌نامه همواره با سعه صدر از راهنمایی‌های اخلاقی و علمی ایشان بهره جسته‌ام،

و جناب استاد گرامی حجت‌الاسلام‌والمسلمین دکتر اسلامی به عنوان استاد مشاور که قبول زحمت

فرمودند؛ بدین‌وسیله از بزرگواری، حسن سلوک این استادی تشرک کرده و برای ایشان طول عمر توأم با

سریلنگی را آرزومندم.

چکیده

ازدواج و انتخاب همسر پایه‌ی اصلی خانواده را تشکیل می‌دهد. با توجه به تغییرات گسترده اجتماعی و فرهنگی در جامعه و آسیب‌های تربیتی موجود، شکل‌دهی آمادگی‌هایی پیش از ازدواج، بهویژه در دختران بسیار ضروریست و پژوهش‌های کاربردی نیز در این حوزه از اهمیت قابل توجهی برخوردارند. پژوهش حاضر باهدف بررسی شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با رویکرد اسلامی تدوین گردیده است. این مطالعه به روش کیفی بهمنظور کشف و تعیین شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران انجام گرفته و اطلاعات موردنیاز با روش کتابخانه‌ای از منابع اسلامی (قرآن و روایات) گردآوری شد. شاخص‌های آمادگی در ۷ حوزه به دست آمد که عبارت‌اند از آمادگی‌های دینی، شناختی، اخلاقی، عاطفی، اجتماعی، اقتصادی، جسمی و جنسی؛ و در هر یک از این محورها، شاخص‌های آمادگی تعریف و زیر مؤلفه‌های مناسب تبیین گردید. درنهایت روایی محتواهای یافته‌ها مورد ارزیابی کارشناسان قرار گرفت و نتایج نشان داد که شاخص‌های آمادگی ازدواج دختران از روایی محتواهای مطلوبی برخوردار می‌باشند.

کلمات کلیدی: شاخص - آمادگی پیش ازدواج - منابع اسلامی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول کلیات و مفاهیم	۱
۱ - بیان مسأله	۲
۱ - اهمیت و ضرورت پژوهش	۴
۱ - اهداف پژوهش	۶
۱ - پرسش‌های پژوهش	۶
۱ - تعاریف نظری	۶
۱ - ۱ - ازدواج	۶
۱ - ۲ - آمادگی ازدواج	۷
۱ - ۳ - شاخص	۷
فصل دوم مبانی نظری و پیشینه پژوهش	۱۱
۲ - مفهوم شناسی و مبانی نظری	۹
۲ - ۱ - تعریف خانواده	۹
۲ - ۱ - ۱ - تعریف ازدواج	۹
۲ - ۱ - ۲ - کارکردهای ازدواج	۱۰
۲ - ۱ - ۳ - آمادگی ازدواج	۱۸
۲ - ۱ - ۴ - نظریه‌های آمادگی ازدواج	۱۹
۲ - ۱ - ۵ - انواع آمادگی‌های لازم برای ازدواج	۳۳
۲ - ۲ - پیشینه پژوهش	۳۸
۲ - ۲ - ۱ - پژوهش‌های انجام شده داخلی	۳۸
۲ - ۲ - ۲ - پژوهش‌های انجام شده خارجی	۴۱
فصل سوم روش پژوهش	۵۳
۳ - ۱ - تدوین شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران بر اساس منابع اسلامی	۴۵
۳ - ۲ - روایی محتوای شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران	۴۷
فصل چهارم یافته‌های پژوهش	۵۱
۴ - شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران	۵۱
۴ - ۱ - آمادگی‌های دینی	۵۱
۴ - ۱ - ۱ - آمادگی شناختی	۵۵
۴ - ۱ - ۲ - شناخت اهداف ازدواج	۵۷

۵۷	۲ - ۱ - ۴ - خود شناسی
۵۸	۳ - ۲ - ۱ - ۴ - شناخت جایگاه زن
۵۹	۴ - ۲ - ۱ - ۴ - شناخت جایگاه مادری
۶۲	۱ - ۲ - ۵ - شناخت تفاوت‌های مرد و زن
۶۶	۱ - ۲ - ۶ - شناخت نقش‌ها در خانواده
۷۳	۱ - ۳ - آمادگی اخلاقی
۷۳	۱ - ۳ - ۱ - ۴ - حسن خلق
۷۵	۱ - ۳ - ۲ - عفت و پاکدامنی
۷۶	۱ - ۳ - ۳ - عفت در چشم
۷۶	۱ - ۳ - ۴ - عفت در گفتگو با نامحرم
۷۷	۱ - ۳ - ۵ - دوری از روابط دوستانه با جنس مخالف
۷۸	۱ - ۳ - ۶ - رعایت پوشش شرعی
۷۸	۱ - ۳ - ۷ - اهتمام به حضور در منزل و خودداری آنان از خروج بی‌مورد
۷۹	۱ - ۳ - ۸ - پرهیز از خودآرایی در برابر نامحرم
۸۱	۹ - ۳ - ۱ - ۴ - سازگاری و نرم‌خویی
۸۲	۱۰ - ۳ - ۱ - ۴ - سهل‌گیری
۸۳	۱۱ - ۳ - ۱ - ۴ - مطیع بودن و عدم لجبازی
۸۴	۱۲ - ۳ - ۱ - ۴ - بد بین نبودن
۸۵	۱۳ - ۳ - ۱ - ۴ - صبور بودن
۸۶	۱۴ - ۳ - ۱ - ۴ - دوری از قهر و پرخاشگری
۸۷	۱۵ - ۳ - ۱ - ۴ - اهل گذشت و بخشش
۸۸	۱۶ - ۳ - ۱ - ۴ - راز داری
۸۸	۱ - ۴ - آمادگی عاطفی
۹۰	۱ - ۴ - ۱ - ۴ - صمیمیت و مهروزی
۹۲	۲ - ۴ - ۱ - ۴ - تمایز یافتن از خانواده
۹۴	۳ - ۴ - ۱ - ۴ - تعهد و وفاداری
۹۶	۴ - ۴ - ۱ - ۴ - قدردان بودن
۹۷	۱ - ۵ - آمادگی اجتماعی
۹۸	۱ - ۵ - ۱ - ۴ - صله رحم
۱۰۰	۲ - ۵ - ۱ - ۴ - مهارت‌های ارتباطی
۱۰۴	۳ - ۵ - ۱ - ۴ - بلوغ اجتماعی
۱۰۵	۱ - ۶ - آمادگی جسمی و جنسی
۱۰۵	۱ - ۶ - ۱ - ۴ - توانایی باروری
۱۰۶	۱ - ۶ - ۲ - سن مناسب
۱۰۷	۱ - ۶ - ۳ - میل جنسی
۱۰۸	۱ - ۶ - ۴ - کنترل میل جنسی
۱۰۹	۱ - ۷ - آمادگی اقتصادی
۱۰۹	۱ - ۷ - ۱ - ۴ - باور به فضل خداوند

۱۱۰	۲ - ۷ - ۱ - ۴	ثروت محور نبودن
۱۱۱	۳ - ۷ - ۱ - ۴	امانت داری
۱۱۱	۴ - ۷ - ۱ - ۴	توجه به روزی حلال و حرام
۱۱۱	۵ - ۷ - ۱ - ۴	قناعت
۱۱۲	۶ - ۷ - ۱ - ۴	کم هزینه بودن
۱۱۲	۷ - ۷ - ۱ - ۴	مهریه اندک و نگاه ارزشی به آن
۱۱۴	۸ - ۷ - ۱ - ۴	پرهیز از منت گذاری
۱۱۵	۹ - ۷ - ۱ - ۴	دوری از تجمل گرایی
۱۱۵	۴ - ۲ - بررسی روایی پژوهش	

فصل پنجم بحث و نتیجه گیری

۱۲۰	۱- شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران با تأکید بر منابع اسلامی
۱۲۳	۲- ویژگی‌های روایی شاخص‌های آمادگی پیش از ازدواج دختران
۱۲۳	۳- محدودیت‌های پژوهش
۱۲۴	۴- پیشنهادهای کاربردی
۱۲۴	۵- پیشنهادات برای تحقیق آتی
۱۳۲	فهرست منابع فارسی
۱۳۷	فهرست منابع انگلیسی
۱۳۲	پیوست شماره ۱
۱۳۲	جدول ارزیابی و کارشناسی شاخص‌ها توسط کارشناسان

فهرست جداول

۴۸	جدول ۱-۳: ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه نمونه در بررسی روایی محتوا
۱۱۶	جدول (۱-۴): تصمیم‌گیری در مورد CVR
۱۱۶	جدول (۲-۴): نتایج محاسبه CVR (ضریب نسبی روایی محتوا) و CVI (شاخص روایی محتوا)